

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	КП-553-03-35
дата	28.10.2015 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изм. 01-00-140/

28.10.2015

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ПРАВНИ ВЪПРОСИ
43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На Ваш изх. № КП-553-03-35/15.10.2015 г.

СТ А Н О В И Щ Е

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 554-01-163, внесен от Красимир Любомиров Велчев и група народни представители на 08.10.2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с Ваше писмо с изх. № КТ-553-19-32/09.10.2015 г. относно законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, № 554-01-163, внесен от Красимир Любомиров Велчев и група народни представители на 08.10.2015 г., Министерството на правосъдието изразява следното становище:

Със законопроекта, видно от мотивите на вносителите, се предлага изменение и допълнение на Наказателния кодекс, като се цели постигането на по-голяма адекватност на наказанието спрямо резултата от деяния, при които се извършват нарушения на правилата за движение по пътищата, които са животозастрашаващи.

Министерство на правосъдието подкрепя приемането на адекватни мерки, с които да се постигне превантивен ефект за ограничаване на това явление и неблагоприятните последици от едно такова опасно управление на моторно превозно средство, с което се причиняват тежки пътно-транспортни произшествия.

В тази връзка, бихме искали да изразим особено мнение единствено по отношение на направеното от вносителите предложение за изменение на чл. 78а от Наказателния кодекс, с което се цели изравняване на наказателноправния режим на непълнолетните с този на пълнолетните извършители на престъпление, когато с деянието е причинена тежка телесна повреда или смърт, или деецът е бил в пияно състояние, както и при множество престъпления, както и когато престъплението е извършено спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му.

Министерството на правосъдието не подкрепя предложението в чл. 78а, ал. 7 от Наказателния кодекс думите „Алинеи 1 - 5“ да се заменят с „Алинеи 1 - 6“, тъй като

счита, че за непълнолетните лица следва да продължи да съществува правната възможност да бъдат освободени от наказателна отговорност, когато са налице основанията по чл. 78а, ал. 1 от Наказателния кодекс. Изравняването на статута на непълнолетните с този на пълнолетните лица по чл. 78а от Наказателния кодекс не е оправдано, като се вземе предвид емоционалното и психофизическото развитие на ненавършилите пълнолетие лица. Важен фактор за формирането на личността са човешкият опит и познанията за живота, както и придобиването на различни навици и привычки. На следващо място, значение има и обстоятелството, че непълнолетните са в по-голяма степен податливи на външно влияние и въздействие и са значително по-неуравновесени и емоционални.

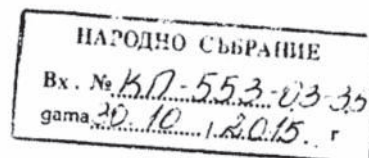
Тези и други разлики са дали основание на съвременната наказателна политика непълнолетните лица да могат да бъдат освободени от наказателна отговорност при наличие на предпоставките на чл. 78а, ал. 1 от Наказателния кодекс, като не се включват в ограничителната норма на ал. 7 на същия член.

В допълнение, може да се посочи още, че възприетият основен принцип за защита на най-добрите интереси на детето е намерил израз в Глава шеста на Наказателния кодекс – Особени правила за непълнолетните, както и в предвиденото от законодателя освобождаване от наказателна отговорност с налагането на административно наказание обществено порицание или възпитателна мярка. По този начин, законодателят е ограничил приложното поле на наказателната принуда спрямо непълнолетните, като я е заменил с възпитателни мерки.

Сега действащата материалноправна уредба на чл. 78а, ал. 6 от Наказателния кодекс е създадена като нова в редакцията на ДВ, бр. 26 от 2010 г., като прилагането ѝ е възможно за непълнолетни извършители при предпоставките на чл. 78а, ал. 1 от Наказателния кодекс, без ограниченията по ал. 7. В тази връзка следва да се отбележи и виждането на Върховния касационен съд по отношение на тази промяна, който при разглеждане на тълк. д. № 2/2010 г. на ОСНК на ВКС (Тълкувателно решение № 2/21.10.2010 г.) посочва, че със създаването на ал. 6 в чл. 78а от Наказателния кодекс е преодоляна предходната непоследователна законодателна политика спрямо правното положение на непълнолетните, които за кратко бяха включвани, а после изключвани от кръга на извършителите, ползващи се от института.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Рег. № 554-01-163 екз. № 1
30.10 2015 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ

На Ваш изх. № КП-553-03-35/15.10.15 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, внесен от народен представител Красимир Велчев и група народни представители на 8.10.15 г. в Народното събрание под рег. № 554-01-163, Министерството на вътрешните работи не изразява бележки и предложения.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА
ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ:

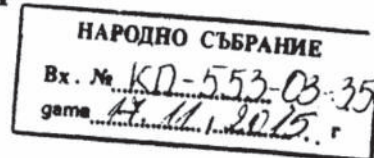
КРАСИМИР ЦИПОВ

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

№ 4447/2015 г.
София, 12.11.2015 г.

ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
В ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

На изх. № КП-553-03-35/15.10.2015 г.

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 554-01-163 (ЗИДНК), внесен от КРАСИМИР ЛЮБОМИРОВ ВЕЛЧЕВ и група народни представители на 08.10.2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

В отговор на Вашата покана да представим писмено становище по проекта на ЗИДНК, внесен на 08.10.2015 г. от група народни представители и разпределен за обсъждане в Комисията по правни въпроси, Ви уведомявам, че проектът бе внимателно проучен във ВКП. Предвидените изменения и допълнения, макар и обединени от обща идея, се отразяват върху институти от общата част на наказателния закон, уредбата на конкретни престъпни състави и развиването на процесуални институти в НПК в заключителна разпоредба на проекта на ЗИДНК. Всяка насока от предлаганите изменения и допълнения ще бъде коментирана накратко в настоящото становище.

1. Изменения и допълнения в Общата част на Наказателния кодекс

С § 1 от проекта се предлага в чл. 78а, ал. 7 думите „Алинеи 1 – 5“ се заменят с „Алинеи 1 – 6“. С това отпада автоматичното освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание обществено порицание или възпитателна мярка на непълнолетно лице, извършило престъпление от обхвата на чл. 78а, ал. 1 НК, когато причиненото увреждане е смърт, тежка телесна повреда или деецът е бил в пияно състояние, както и при множество престъпления или когато престъплението е извършено спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му. Това изменение заслужава подкрепа. Макар и кратко обоснована, убедителна е тезата в мотивите към законопроекта, че действащата редакция на чл. 78а, ал. 7 НК води до несъразмерно леки санкции за престъпления с относително тежък резултат и призната от законодателя по-висока степен на обществена опасност, за каквито непълнолетните правонарушители не се освобождават от наказателна отговорност.

2. Изменения и допълнения в уредбата на конкретни престъпни състави

2.1. С § 2 от проекта се предлага нова алинея 3 в чл. 325, съгласно която за хулиганство, извършено при управляване на моторно превозно средство, се обособява квалифициран престъпен състав с по-тежки наказания:

- за деяние по ал. 1 – лишаване от свобода до три години и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7 НК;

- за деяние по ал. 2 – лишаване от свобода до пет години и лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7 НК.

Предлаганото допълнение има своя резон. То отговаря на обществената потребност, включително и чрез завишаване на наказателна отговорност, да се противодейства и да се упражнява превенция за ограничаване на грубите нарушения на обществения ред и създаването на опасност за живота и здравето на гражданите и за причиняване на вреди при умишлено управление на моторни превозни средства, в нарушение на правилата за движение. С уговорката, че за постигане на целения резултат, не може да се разчита единствено или преимуществено на наказателноправната регулация, а е необходима адекватна уредба в административнонаказателните закони и засилени мерки за контрол, допълненията на чл. 325 получават принципна подкрепа. В редакционен план, следва да се прецени, дали достатъчно ясно е отразена идеята, че в случаите на хулиганство, извършено при управление на МПС, което заедно с това покрива и признаците „повторност“ по ал. 4 (съгласно проекта) и „опасен рецидив“ по ал. 5 (съгласно проекта), се налага задължително и кумулативното наказание лишаване от право по чл. 37, ал. 1, т. 7 НК.

2.2. Със следващите три параграфа от проекта, които са неточно номерирани¹, се предлагат изменения и допълнения на престъпни състави от Раздел II „Престъпления по транспорта и съобщенията“ от Глава единадесета на Особената част на НК.

2.2.1. Принципна подкрепа заслужава изменението на чл. 343, ал. 2 НК, което цели да се отнеме възможността за прекратяване на вече образувани наказателни производства по желание на пострадалия, когато с деяния по чл. 342 НК по непредпазливост са причинени тежка или средна телесна повреда, щом спрямо дееца е било прекратявано наказателно производство по този ред през последните пет години. Нормата се отнася до лица, извън кръга на посочените в чл. 348б НК. С предлаганото изменение се цели да се изключи натискът или упражняването на друг тип мотивиращо въздействие спрямо пострадали лица от страна на водачи, които множество пъти са извършили непредпазливи престъпления по чл. 343, ал. 1, б. „б“ НК, с цел да постигнат прекратяване на наказателното производство поради изявление в този смисъл от пострадалия. Същевременно се създават условия, серийните нарушители на закона, които са причинили съставомерен резултат по чл. 343, ал. 1, б. „б“ НК, да понесат наказателна отговорност. Тази цел е легитимна, отговаря на обществените потребности и не търпи възражения, по принцип. Следва да се има предвид, обаче, че включването на допълнителни факти в предмета на доказване, които не могат да бъдат установени чрез свидетелството за съдимост на виновния деец, ще изисква събирането на допълнителни доказателства, съчетани с организационни мерки за създаване на регистър на прекратените наказателни производства, на основание по чл. 343, ал. 2 НК. Поне в краткосрочен и средносрочен план, това крие риск от забавяне на наказателните

¹ Две различни норми, с които се предлагат изменения и допълнения на чл. 325 НК и на чл. 343 НК, са номерирани като § 2.

производства за престъпления по чл. 343, ал. 1, б. „б“ НК, по които пострадалият е направил изявление, че желае наказателното производство да бъде прекратено.

2.2.2. Не намираме докрай убедителни аргументи, с които да подкрепим предлаганото допълнение на чл. 343б НК с нова алинея 5, чието съдържание гласи: „Който при управление на моторно превозно средство превиши максимално разрешената скорост с над 60 км/ч, установено по надлежния ред, се наказва с лишаване от свобода до три години.“ На първо място, това предложение не е мотивирано от вносителите. Следва да се има предвид, че чл. 182 ЗДвП предвижда детайлно развита система от административни санкции за превишаване на разрешената скорост за движение на МПС, които включват комбинирано въздействие от глоби и лишаване от право да се управлява МПС. Административните санкции са градуирани според размера на превишаването на скоростта и степента на обществена опасност на нарушението (в населено място и извън населено място). Те отразяват най-често срещаните хипотези, като дават възможност за адекватна реакция и при превишаване на разрешената скорост с над 60 км/ч. Предлаганото допълнение на НК и въвеждането на нов престъпен състав с наказание лишаване от свобода прокарва рязко границата между административнонаказателната и углавната отговорност, без необходимата яснота относно критериите. Предвиждането на наказателна отговорност и наказание лишаване от свобода с въвеждането на нов състав на престъпление на формално извършване, което покрива признаците и на административно нарушение, би следвало да се разглежда като последна възможност, когато потенциалът за въздействие чрез административни санкции е изчерпан. В този смисъл, по-уместно би било наказателната отговорност да се търси при повторно или системно драстично нарушаване на ограниченията в скоростта на движение, след като водачът вече и бил санкциониран по административен ред.

2.2.3. Предлаганите изменения на чл. 345 НК, на първо място, синхронизират понятията, използвани в НК и в ЗДвП, и това е достатъчна причина да бъдат подкрепени. Не намираме повод да възразим срещу инкриминирането на нерегистрирано по надлежния ред превозно средство, с което управлението на МПС без табели (табела) с регистрационен номер се приравни на управлението с табели (табела), издадени за друго превозно средство или неиздадени от съответните органи. Все пак, при една цялостна оценка на ефективността на сегашната уредба на наказателната отговорност за престъпления по транспорта, подлежи на обсъждане въпросът, в кои случаи по-полезно би било реализирането на адекватна по своята тежест административнонаказателна отговорност и в този контекст деянията по чл. 345 заслужават внимание.

3. Допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

Чрез заключителна разпоредба на проекта се предвижда се създава чл. 69а в НПК, който въвежда нов институт в системата от мерки за процесуална принуда. Преследваната цел е да се създадат условия за по-дългосрочно ограничаване на възможността, водач, обвинен в престъпление по транспорта с тежък резултат или в пътно хулиганство, да управлява моторно превозно средство, преди да е решен въпросът за наказателната му отговорност. Тази цел съответства на потребностите в практиката по правоприлагането, както и на обществените потребности и очаквания. Закова законодателни изменения в тази генерална посока заслужават и получават подкрепа от ИРБ. Въпросът е, дали нов институт в

мерките за процесуална принуда по НПК, приложим само при привличане на обвиняем² за определени престъпления, е най-правилният път за постигане на резултата. Според нас, този път може да бъде избран, ако не се намери начин, целеният резултат да бъде достатъчно надеждно гарантиран чрез прилагането на принудителни административни мерки по реда на чл. 171 ЗДвП.

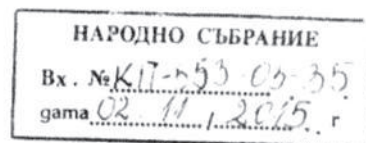
В обобщение на изложеното, заявявам положително становище на ПРБ относно идеите и по-голямата част от предложените конкретни нормативни разрешения, съдържащи се в Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 554-01-163 (ЗИДНК), внесен от КРАСИМИР ЛЮБОМИРОВ ВЕЛЧЕВ и група народни представители на 08.10.2015 г.

Благодарим Ви за предоставената възможност да изразим становище по законопроекта и се надяваме, че то ще подпомогне качествено и всестранно обсъждане на направените предложения.

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

СОТИР ЦАЦАРОВ

² В някои случаи привличането на обвиняем става значително след установяването на нарушението (престъплението) и неговия извършител, предвид необходимостта да се приложат времеемки способи за доказване - напр. автотехническа експертиза.

ВХ №

Р-4/2015
02.11.2015 г.

ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

**ДО
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
КЪМ ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

На Ваш № КП-553-03-35/15.10.2015 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с Ваше писмо № КП-553-03-35/15.10.2015 г., приложено, изпращаме на Вашето внимание становище на Върховния касационен съд по проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 554-01-163 от 08.10.2015 г., внесен в 43-то Народно събрание от група народни представители.

Приложение: по текста.

**ЗА ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВКС И ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА НАКАЗАТЕЛНА КОЛЕГИЯ:**

/В периода 2 – 6 ноември 2015 г.

Съгласно разпореждане № 102 от 29.10.2015 г. на
зам. - председателя на ВКС и председател на НК/

ВЕРОНИКА ИМОВА

С Т А Н О В И Щ Е

НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

По проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс № 554-01-163 от 08.10.2015 г., внесен в 43-то НС от група народни представители

1. По § 1. изменение на разпоредбата на чл.78а, ал.7 НК

С предлаганото изменение се стеснява приложното поле на института „Освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административно наказание“, като той става неприложим спрямо непълнолетните лица, ако причиненото увреждане е тежка телесна повреда или смърт, или деецът е бил в пияно състояние, при множество престъпления и когато престъплението е извършено спрямо орган на власт при или по повод изпълнение на службата му.

Извършването на престъпление поначало обосновава за дееца наказателна отговорност, чието основно съдържание се изразява в налагане и изтърпяване на съответно, индивидуализирано наказание. Възможно е задачите на наказателната политика, на специалната и генерална превенция да могат да бъдат постигнати и без реално изтърпяване на наказание, а даже и без осъществяване въобще на наказателна отговорност, какъвто е случаят с института по чл.78а НК. В прерогативите на законодателя е да реши кога и в кои случаи следва да се откаже от търсене на наказателна отговорност и замени същата с друга по вид, в това число и административна такава, както и да пререша предходно свое решение в тази посока. Предложението за изменение на чл.78а, ал.7 НК е ясно и не предполага трудности при приложението му.

2. По § 2. за промени в разпоредбите на чл.325 НК

Промените в чл.325 НК обобщено сочат, че се създава нов престъпен състав – по чл.325, ал.3 НК; променя се поредността на досегашните ал.3 и 4, и се разширява приложното поле на последните.

В първият и третият случаи сме изправени пред криминализиране на деяния, за които се предлага да бъдат обявени за престъпления, въпрос, който е

изключително право на законодателя при провеждане на наказателната политика.

Може да се отбележи следното: със създаването на чл.325, ал.3 НК всъщност се предвижда нов квалифициращ състав, по-тежък от престъпните състави по ал.1 и 2; възприетата от законодателя в наказателното нормотворчество поредност на основни и квалифициращи състави – по-тежки и/или по-леки е спазена.

ВКС счита, че предложената редакция на новата ал.3 на чл.325 НК не е удачна.

В мотивите към законопроекта не са изложени съображенията на вносителите, поради които управлението на МПС като средство за извършване на престъплението „хулиганство“ завишава неговата обществена опасност, за да бъде квалифициран случай. Хулиганските прояви и понастоящем са предмет на престъпление в съществуващите редакции на чл.325, ал.1 и 2 НК, а стремежът от въвеждане на особено качество на субекта на престъпление (водач на МПС) по никакъв начин не завишава степента на обществена опасност на този вид престъпление, за да се налагат и по-тежки наказания.

Ако скритият замисъл е чрез тази нова разпоредба да се провежда ефективна борба с т.нар. ”гонки” по пътищата, последните и сега могат да бъдат наказвани като хулиганство по чл.325 НК. Затова не се налага въвеждането на нов квалифициран състав на този вид престъпление. Задължителен признак от начина на извършване на изпълнителното деяние обаче е публичността. Ако ”гонката” не е реализирана в присъствието на други лица, освен състезаващите се водачи – няма да бъде реализирано престъплението хулиганство и по-тежките наказания на новата ал.3 няма да бъдат наложени.

Предложенията нов състав на престъпление ще доведе до налагане на по-тежко наказание и за всеки водач на МПС, който при управление изкаже обидни изрази или покаже обидни жестове към друг водач, пешеходец или пътник, включително и ще бъде лишен от право да управлява МПС по чл.37, ал.1, т.7 НК. Границата между хулиганството по УБДХ и престъплението, извършено от водач на МПС, значително се измества. Променя се и целта на наказателната политика – да се наказват общоопасните състезания по пътищата, което всъщност обезсмисля и нововъведението.

Ако вносителите на законопроекта възнамеряват да се борят с т.нар. "гонки" по пътищата, то следва да предложат качествено различен състав на общоопасно престъпление, чието систематично място е в раздел II на глава единадесета НК „Престъпления против транспорта и съобщенията“.

Отделно, трябва да се посочи, че с новия престъпен състав се ангажира отговорност на дееца за деяния, извършени при управление на моторно превозно средство, поради което наказателната отговорност включва и лишаване от право по чл.37, ал.1, т.7 НК, обичаен подход на законодателя при престъпления, извършвани при управление на МПС – виж чл.343г НК. Необяснимо обаче, този вид отговорност не е предвиден за съставите по чл.325, ал.3 и 4 НК (досегашни).

3. По § 3. изменения в чл.343, ал.2 НК

Предлаганото изменение стеснява възможността наказателното производство да се прекрати, ако пострадалия поиска това, като за престъпленията по чл.343, ал.1, б."б" НК се поставя условие спрямо дееца да не е било прекратявано наказателно производство на това основание през последните пет години.

Предлаганото изменение е ясно и не поражда съмнение в безпротиворечивото му приложение.

4. по § 4. изменение в чл.343б НК

Проектът предвижда създаването на нов престъпен състав – чл.343б, ал.5 НК, с който се криминализира управлението на моторно превозно средство при превишаване на максимално разрешената скорост с над 60 км/час, установено по надлежен ред, за което е предвидено наказание лишаване от свобода до три години.

Когато държавата следва да се пребори с едно общественоопасно и укоримо явление в обществото, по правило тя използва минимум средства на държавна принуда.

Затова в случаите, когато може да се пребори по административен ред, тя не инкриминира това явление и не го наказва по угавен ред. След като водач

на МПС е превишил разрешената за съответното място скорост на движение с повече от 60 км/час, наказването на провинилия се водач може да бъде административно преодоляно, няма нужда да се криминализира. Аналогично е предложението и за наказване на водач, който управлява МПС, което не е регистрирано по съответния ред – правилата за регистрация са уредени в ЗДП и в други подзаконови нормативни актове, поради което по-удачно е и наказването да се осъществява по административен ред по същия закон.

Административните разпоредби се изменят по-бързо и процедурата по налагане на административни наказания е по-кратка. Чрез тях държавата осъществява по-бърза административно-наказателна политика, в сравнение с разследването и наказването на престъпления. Освен това, предложените нови състави на чл.343б, ал.5 и чл.345, ал.2 НК, неминуемо ще доведат до увеличаване натовареността на разследващите органи и на прокуратурата, за сметка на изземване на компетентности от съответните контролни органи на Министерство на вътрешните работи, без да има сериозни причини за това. Неизвестно по какви съображения (защото такива липсват и в мотивите към законопроекта) превишаването на скоростта от 59 км/час ще се наказва по досегашния административен ред (ЗДП), а превишаването с 60 км/час – по наказателен ред. Освен това, лишаването от право да се упражнява определена професия или дейност съществува и като административно наказание по ЗДП.

От друга страна, отделно от казаното по-горе, трябва да се съобрази, че управлението на МПС при превишаване на максимално разрешената скорост с над 60 км/час понастоящем е административно нарушение, което се санкционира по реда на чл.182, ал.1, т.6, ал.2, т.6, ал.3, т.6, ал.4 и ал.5 от Закона за движение по пътищата. Предлаганото изменение на НК предполага необходимост от съответно изменение на ЗДП, доколкото едно и също деяние няма как едновременно да бъде административно нарушение и престъпление.

5. по § 5. изменение в чл.345 НК

По същество изменението най-напред синхронизира вътрешното ни законодателство – Наказателен кодекс и Закон за движение по пътищата, като в първия се възприема терминологията на специалния закон, в който понятието „контролни знаци“ отсъства, поради което в чл.345, ал.1 НК то се замества от „табела с регистрационен номер“. В тази част предлаганото изменение може само да се адмира.

На същото място се предлага увеличаване размера на наказанието глоба, въпрос стоящ изцяло в правомощията на законодателя при провеждане на наказателната политика и поради това не подлежащ на коментар от ВКС. По идентичен начин стоят нещата и с второто предложение за инкриминиране на управление на МПС, което не е регистрирано по надлежния ред – чл.345, ал.2 НК. Тук е относимо, съответно, изразеното в т.4 от становището на ВКС.

В последният случай трябва да се има предвид, че управлението на МПС, което не е регистрирано по надлежния ред, е административно нарушение, което се санкционира по чл.175, ал.1, т.1 от ЗДП и е от значение казаното по-горе за необходимостта от разрешаване на дилемата – нарушение/престъпление.

6. По § 6. от Заключителната разпоредба

1. В раздел II, глава осма на НПК, „Мярка за неотклонение и други мерки за процесуална принуда”, с предлагания чл.69а НПК се въвежда нова мярка за процесуална принуда – временно отнемане на свидетелство за правоуправление на МПС или на друг документ, с който се признава право по чл.36, ал.1, т.7 НК.

Приложното поле на новата мярка за процесуална принуда е ясно очертано, и то обхваща случаите, когато обвиняемият е привлечен за престъпление по глава единадесета, раздел II от особената част на НК – „Престъпления по транспорта и съобщенията”, в резултат на което е причинена смърт или телесна повреда, както и за престъпление по чл.325, ал.3 НК (нов, предлаган с коментирания проект).

В голямата част на хипотезите, обхванатите от чл.69а НПК, ЗДП не предвижда възможност за отнемане на свидетелство за правоуправление или на друг документ, с който се признава право по чл.36, ал.1, т.7 НК, с едно изключение - по чл.171, т.1, б. „б” ЗДП - при управление на МПС с концентрация на алкохол в кръвта над 0,5 на хиляда или водачът е под въздействието на друго упойващо вещество, с изрично регламентиран срок – до решаване на въпроса за отговорността на водача, но за не повече от шест месеца.

В случаите на престъпления, извършени в пияно състояние или след употреба на наркотични вещества или техни аналози, в резултат на които е причинена смърт или телесна повреда – чл.343, ал.3 НК, може да възникне

колизия между принудителната административна мярка по чл.171, т.1, б."б" ЗДП и мярката за процесуална принуда по чл.69а, ал.1 НПК. Приложимостта на мярката по ЗДП е по-широка, тъй като не е в зависимост от настъпил вредоносен резултат и неговия вид. От проекта личи, че новата мярка за процесуална принуда по чл.69а, ал.1 НПК е възможно да бъде взета, но не е задължителна, което дава основание да се приеме, че колизията между двата вида мерки е привидна. Ако в коментираната хипотеза е взета мярка по реда на ЗДП, то очевидно няма причини за вземане на мярката по НПК. Друг е въпросът, че след изтичане на максимално предвидения в ЗДП срок за временно отнемане на съответните документи, няма пречка за отнемането им по реда на чл.69а НПК, щом са налице причини за това.

2. Ясно са очертани органите, компетентни да вземат и/или отменят мярката за процесуална принуда – прокурорът или съдът, който разглежда делото по същество – чл.69а, ал.1 и ал.7 НПК, както и обжалваемостта на постановените от тях актове – постановление и определение – чл.69а, ал.3 и ал.7 НПК. В тази посока се обективира сходство с правилата, приложими при друга по вид мярка за процесуална принуда „Забрана за напускане на пределите на Република България” – чл.68, ал.4, 5 и 7 НПК.

3. ВКС намира за необходимо да обърне внимание на това, че съгласно чл.59, ал.4 НК при изпълнение на наказанието лишаване от права по чл.37, ал.1, т.7 НК се приспада времето, през което за същото деяние осъденият е бил лишен по административен ред от възможността да упражнява тези права. Иначе казано лишаването от правата по чл.37, ал.1, т.7 НК по реда на ЗДП се обхваща от правилото на чл.59, ал.4 НК, а лишаването по реда на чл.69а НПК – не. Във внесените законопроекти не се предвижда промяна в чл.59, ал.4 НК, в посока разширяване на приложното му поле, с предвиждане на възможност за приспадане на времето, през което осъденият е бил лишен по реда на чл.69а НПК от възможността да упражнява правата по чл.37, ал.1, т.7 НК. Това противоречи на възприетия в наказателното законодателство принцип: предварително изтърпяните наказания не следва да останат в тежест на осъденото лице, а трябва да се приспадат при изпълнение на окончателното наказание (виж Тълкувателно решение № 89 от 17.12.1982 г. по н.д. № 74/82 г. на ОСНК на ВС на РБ).

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КП-553-03-35
гана 05.11.2015 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: arch@vas.bg

Изм. 1454
Дата 04.11.....2015 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
В 43-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

на **ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ**

ОТНОСНО:

**ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И
ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ
КОДЕКС**

№ 554-01-163 / 08.10.2015г., внесен от
Красимир Любомиров Велчев и група народни
представители

**УВАЖАЕМИ ГОСПОЖО ЦАЧЕВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,**

Висшият адвокатски съвет изразява категоричното си несъгласие с
предложенията за изменение и допълнение на Наказателния кодекс по

законопроект №554-01-163 / 08.10.2015 г. с вносител Красимир Любомиров Велчев и група народни представители.

Внесеният законопроект нарушава принципите на обоснованост и съгласуваност по чл. 26, ал. 1 ЗНА и на изискванията по чл. 28, ал. 2 ЗНА. В кратките и лаконични „мотиви към проекта“ не е посочена каквато и да е аргументация в подкрепа на законодателните изменения. Пресъздаването текста на предвижданите нови състави на престъпления не удовлетворява изискването за мотиви към законопроект.

Предлага се създаването на нов състав на престъпление от водачите на МПС, извършващи нарушения на правилата за движение по пътищата, които били животозастрашаващи /шофьорско хулиганство – чл. 325, ал.3/. Аргументацията в подкрепа на тази законодателна промяна е лишена от конкретика, не са посочени данни или информация в нейна защита, не са изведени трайни тенденции в обществените отношения, налагащи необходимостта от създаване на нова наказателноправна регулация. Липсват даже статистически данни относно вида, броя, характера и естеството на допусканията от водачите на МПС нарушения на ЗДвП, които да са довели до пътни инциденти, респ. до груби нарушения на обществения ред от водачи на МПС или които да водят до застрашаване или увреждане личността, правата на гражданите, установения с конституцията правов ред в Република България или други интереси, защитени от правото, извън хипотезите на престъпленията по гл. XI, раздел II на НК.

Налице е и вътрешно противоречие в мотивите. Предлагащото законодателно изменение /чл. 325, ал. 3 НК нова/ е защитено с довода за допускани от водачите на МПС нарушения на правилата за движение по пътищата“. Това предполага обектът на защита да касае състав на престъпление, включено в „общоопасните престъпления“ - гл. XI на НК, раздел II – /Престъпления по транспорта и съобщенията/. В същото време се предлага новия състав на престъпление по чл. 325, ал. 3 НК – „хулиганство от водач на МПС, свързано с нарушение на правилата за движение“ да бъде включено в гл. XI – „Престъпления против реда и общественото спокойствие“. Съображенията в мотивите към законопроекта, различията в обекта на защита на престъпленията по гл. X и гл. XI от НК, сочи на липса на обоснованост и съгласуваност на проекта за изменение на НК.

Предлаганата законодателна промяна на чл. 325, ал. 3 НК е напълно неясна - кои са обективните признаци от състава на престъплението. Не става ясно какво поведение на водача на МПС и допуснато от него нарушение на ЗДП, може да се квалифицира като непристойно действие, грубо нарушаващо обществения ред и изразяващо явно неуважение към обществото. Дали всяко нарушение на ЗДП може да се третира като грубо нарушение на обществения

ред, каква е границата между административните нарушения на правилата за движение по пътищата и скандализирането на обществото, до степен на шофьорско хулиганство, по смисъла на чл. 325, ал.3 ЗДП. С предлаганата законодателна промяна се достига и до правен нон сенс. Не съществува от наша гледна точка житейска хипотеза или правна възможност, чрез поведение на водача на МПС, да се покрие хипотезиса на квалифицираните случаи на чл. 325, ал. 2 НК – изключителна дързост или цинизъм, или съпроводено със съпротива на орган на власт.

Предлага се изменение на чл. 78а, ал. 7 НК. Единствената аргументация на вносителите на законопроекта е, че с тази разпоредба пълнолетният се поставял в неравностойно положение с непълнолетния. Касае се за липсва на мотиви. Наказателноправната доктрина винаги и последователно е разграничавала правното положение, а от там и наказателната отговорност на непълнолетните и пълнолетните субекти на престъпления. Не е налице каквото и да е основание, а и не се излагат аргументи в подкрепа на необходимостта от промяна на тези принципни постановки. Предвижданата промяна не държи сметка, че за тежките престъпления, които изключват приложението на чл. 78а НК, това разграничение в правното положение на пълнолетните и непълнолетни субекти на престъпления се запазва.

Предлага се и изменение на чл. 343, ал. 2 НК. Тази разпоредба представлява специална възможност и привилегия, предоставена на пострадалото от престъпление лице, да прекрати наказателното производство, по свое усмотрение. Тази разпоредба е приложима по отношение на ограничен кръг престъпления, отличаващи се с невисока степен на обществена опасност, има доказан положителен ефект и утвърдена с години безпротиворечива наказателна практика. Стесняване приложното поле на тази норма е напълно неоправдано и незащитено в мотивите към законопроекта, като не са посочени каквито и да е обществени потребности, които да я налагат.

Изложеното по-горе в пълна степен се отнася и до предлаганото изменение на разпоредбата на чл. 343Б, ал. 5 НК. Инкриминира се движението с превишена с над 60км/ч. скорост от водачите на МПС. Създаването на нов състав на престъпление при формално нарушаване на разпоредбите на чл. 21 от ЗДвП /величината на скоростта/, без настъпването на каквито и да е вредни последици и определянето на санкция до 3 години лишаване от свобода, е обществено неоправдано. Нормите на ЗДП създават редица забрани и ограничения, както за водачите, така и за другите участници в движението. Опитите все повече формални нарушения на конкретни норми на материалния закон (ЗДП) да бъдат изведени като квалифициращи обстоятелства или да се

включат в състав на престъпления по транспорта /като обективен признак/, още повече в хипотези на престъпления на формално извършване, без причиняване на каквото и да е вредоносен резултат, е неоправдано и води до заличаване на границата между административните нарушения и престъпленията. Тенденцията в европейската наказателноправна практика е обратна. Все повече състави на престъпления на просто извършване се декриминализират. Тук е мястото още веднъж да подчертаем, че не са изложени каквито и да е съображения, аргументи, мотивация в подкрепа на това законодателно изменение. Считаме, че всички нарушения на разпоредбите на ЗДП, могат да доведат до пътен инцидент, а не само превишението на величината на разрешената скорост. Въвеждането на формален и с нищо незащитен параметър на превишението на величината на скоростта от 60 км/ч. независимо от място, път, време, пътна обстановка (градски, извънградски условия, на магистрала и т.н.), категорично илюстрира нарушението на посочените по – горе принципи на чл. 26 и чл. 28, ал. 2 ЗНА. Не считаме, че преминаването на кръстовище, регулирано със светофарна уредба на забранителен сигнал е по-малко обществено укоримо от движение с превишена скорост от 60 км/ч.

Посочването в съображенията на вносителите на законопроекта, че се инкриминира управлението на нерегистрирано по надлежния ред МПС (новата редакция на чл. 345, ал. 2 НК /нова/), не удовлетворява изискването за мотиви към законопроект.

Предвижда се нова мярка за процесуална принуда по чл. 69а НПК – временно отнемане свидетелството за правоуправление на водача на МПС участник в пътен инцидент, при който е причинена смърт или телесна повреда. Предлагащата процесуална мярка представлява форма на изтърпяване на наказание, преди да е решен въпросът за наказателната отговорност на водача на МПС.

Всякакви опити за превръщане на административни нарушения в състави на престъпления, съобразно личното виждане на даден депутат, при липсата на каквато и да е обществена потребност и необходимост от нова регулация, води до изкривяване на наказателната политика, до изкуствено превръщане на все по – голям кръг лица в престъпници, до затормозяване на съдебната система с разглеждане на все по-голям брой дела и в крайна сметка ще доведе до нейната неефективна работа. Допълнителен аргумент в подкрепа на изложеното становище е тежкото фактическо положение на местата за лишаване от свобода на територията на Република България, в това число и от гледна точка на техния капацитет. Неоправдано е същите да бъдат „запълвани“ с лица, осъдени за деяния, чиято обществена опасност не само не определя толкова

тежко наказание, но и не се отчита фактът, че доскоро тези деяния са били административни нарушения.

Без да подценяваме сериозността на инкриминираните от вносителите на законопроекта деяния, следва да посочим, че изкуственото завишаване на наказателната репресия, включително по пътя на криминализиране на деяния, представляващи досега административни нарушения, не е от естество да способства за намаляване броя на пътните инциденти, още по-малко да намали жертвите по пътищата. Както нееднократно сме имали възможност да заявим, решението за завишаване на репресията по НК, следва да е последната стъпка от поредицата от мерки, които следва да започнат на първо място от контрола по транспорта, дейността на съответните служби в МВР, адекватното и своевременно наказване на административните нарушения. Необходим е по-задълбочен анализ на резултатите от превантивната дейност на Пътна полиция при МВР, включително относно конкретните причини за настъпилите инциденти - превишение на скорост, техническа неизправност на МПС, несъобразяване с фактори за безопасност, липса на правоспособност, недобро стопанисване на пътищата, липсата на маркировка, употреба на алкохол, употреба на наркотици, нарушения, допуснати от пешеходци причинили инцидент и т.н., както и анализ на административнонаказателната дейност. Такъв липсва и не е посочен в мотивите към законопроекта. Най-малкото следваше да се конкретизира колко на брой пътни инцидента са резултат на превишение на скоростта и то в процентно съотношение спрямо общия брой, като се отграничат случаите на нарушения със съставомерните деяния по чл. 343 НК.

В тази връзка следва да се отбележи, че липсва адекватен анализ и поглед върху практиката на ВКС, по делата по чл. 343 и сл. от НК.

Безспорно доказано е от криминологията, че изкуственото завишаване на наказателната репресия не допринася за намаляване броя на тези деяния, а в някои случаи, дори напротив, води до тяхното увеличаване.

Действително, следва да бъде намерен начин за намаляване на броя на лицата, които управляват моторни превозни средства с превишена скорост, под влиянието на алкохол, наркотици или други упойващи вещества, оттам и броя на пътните инциденти, но това не следва да става за сметка на неоправдано, с оглед тежестта и характера на деянието, завишаване на предвидените в закона наказания или разширяване на наказателноправната репресия.

За да се отговори на обществената потребност от предприемане на превантивни мерки, следва да бъдат използвани други методи - напр. организиране на информационни кампании, въвеждане на програми за превенция в основните и средни общообразователни учебни заведения, предвиждане на алтернативни по вид наказания (напр. по-широка възможност за използване на наказанието „пробация“ при формалните престъпления) и др., които биха могли да способстват за правилното формиране и засилването на

индивидуалното съзнание на гражданите относно мястото и значението на проблема.

В законопроекта /по всяка една от законодателните промени/ не е посочено какви са причините, които налагат изменението, целите, които се поставят, финансовите и другите средства, необходими за прилагане на новата уредба, очакваните резултати от прилагането, нито анализ за съответствие с правото на ЕС, императивни изисквания за мотивираност на всеки проект за изменение и допълнение на закон (чл. 28, ал. 2 ЗНА).

По изложение съображения и на основание чл. 28, ал. 3 ЗНА, предлагаме законопроекта да не се обсъжда от комисиите към НС и/или в пленарна зала и да бъде върнат.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВИСШИЯ
АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

